

V Bruseli 14. októbra 2024  
(OR. en)

14459/24

CLIMA 355  
ENV 996  
ONU 115  
DEVGEN 147  
ECOFIN 1140  
ENER 502  
MAR 159  
AVIATION 138  
ICAO 44

#### VÝSLEDOK ROKOVANIA

|                  |                                                                                                                                                                               |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Od:              | Generálny sekretariát Rady                                                                                                                                                    |
| Dátum:           | 14. októbra 2024                                                                                                                                                              |
| Komu:            | Delegácie                                                                                                                                                                     |
| Č. predch. dok.: | 14218/24                                                                                                                                                                      |
| Predmet:         | Príprava na 29. konferenciu zmluvných strán (COP 29) Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) (Baku, 11. – 22. novembra 2024)<br>– závery Rady |

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady na uvedenú tému v znení, ktoré Rada schválila na 4 050. zasadnutí 14. októbra 2024.

**Príprava na 29. konferenciu zmluvných strán (COP 29) Rámcového dohovoru Organizácie  
Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC)**

**(Baku, 11. – 22. novembra 2024)**

– závery Rady –

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

**NALIEHAVOSŤ OPATRENÍ V OBLASTI KLÍMY**

1. ZDÔRAZŇUJE, že zmena klímy je existenčnou hrozbou pre ľudstvo, ekosystémy a biodiverzitu, ako aj pre mier a bezpečnosť, ktorá neušetrí žiadnu krajinu, územie ani región; VYJADRUJE HLBOKÉ ZNEPOKOJENIE nad rastúcou intenzitou a frekvenciou extrémnych poveternostných javov na celom svete, medzi ktoré patria vlny horúčav, prírodné požiare, suchá a záplavy; VYJADRUJE POĽUTOVANIE nad ich vplyvom na ľudské zdravie, biodiverzitu, suchozemské a morské ekosystémy a nad rastúcimi stratami na životoch a ZDÔRAZŇUJE mimoriadnu naliehavosť posilnenia globálnej reakcie všetkých krajín na núdzovú situáciu v oblasti klímy v tomto kritickom desaťročí prostredníctvom ambiciózných a podstatne posilnených zmierňujúcich a adaptačných opatrení, ktoré sú v súlade s cieľmi Parížskej dohody a ktoré prispievajú k ochrane ľudí, ich živobytia, hospodárstva, potravinových systémov, biodiverzity a ekosystémov.
2. PODČIARKUJE potrebu rýchleho globálneho prechodu na klimaticky neutrálne, odolné a obehové hospodárstva a spoločnosti, ktoré vplývajú pozitívne na prírodu, efektívne využívajú zdroje a zabezpečujú nové a dôstojné pracovné miesta a rast na celom svete. Tento prechod sa musí uskutočniť takým tempom a v takom rozsahu, aby bolo možné udržať globálne otepľovanie pod úrovňou 1,5 °C, musí byť spravodlivý a inkluzívny, podporovať prístup založený na ľudských právach a mal by zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo. TEŠÍ SA na spoluprácu s globálnymi partnermi s cieľom uchopiť príležitosti a riešiť výzvy v súvislosti s týmto prechodom.

3. KĽADIE DÔRAZ na príležitosti a súvisiace prínosy, ktoré ambiciózne opatrenia v oblasti klímy prinášajú nielen pre planétu a svetové hospodárstvo, ale aj pre ľudí, pokiaľ ide o lepšiu životnú úroveň, zdravie, zabezpečenie lepšej dostupnosti vody, udržateľné potravinové systémy a o dostupné ceny energií. ZDÔRAZŇUJE, že pri zachovaní hospodárskej konkurencieschopnosti a podpore sociálneho začlenenia investovaním do vzdelávania, vedy, inovácií a zelených pracovných miest a zručností môžu všetky spoločnosti profitovať zo spravodlivej zelenej transformácie na nový ekologický hospodársky model. PRIPOMÍNA, že náklady spojené s nečinnosťou výrazne prevyšujú náklady na disciplinovanú a spravodlivú transformáciu. Ďalej OPÄTOVNE ZDÔRAZŇUJE, že vykonávanie Parížskej dohody, Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a akčného programu z Addis Abeby sú úzko prepojené.
4. ZNOVU OPAKUJE, že všetky zmluvné strany by mali pri prijímaní opatrení na riešenie zmeny klímy chrániť, rešpektovať, podporovať a zohľadňovať svoje záväzky v oblastiach ľudských práv, práva na čisté, zdravé a udržateľné životné prostredie a práv pôvodného obyvateľstva, ako sa uvádzajú v Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva, ako aj záväzky v súvislosti s miestnymi komunitami, migrantmi, deťmi a mládežou, osobami so zdravotným postihnutím a ľuďmi v zraniteľných situáciách a záväzky v súvislosti s rodovou rovnosťou, posilnením postavenia žien a dievčat a s medzigeneračnou spravodlivosťou. V tejto súvislosti OCENŇUJE prácu osobitného spravodajcu pre podporu a ochranu ľudských práv v kontexte zmeny klímy. ZDÔRAZŇUJE, že pre podporu sociálnej spravodlivosti, spravodlivého zaobchádzania a inkluzívnosti v globálnom prechode na klimaticky neutrálnu a odolnú planétu je absolútne zásadné rozumné zapojenie a angažovanosť verejnosti vrátane občianskej spoločnosti, mládeže a všetkých zainteresovaných strán, ako aj to, aby mali prístup k informáciám. OPÄTOVNE ZDÔRAZŇUJE, že EÚ je naďalej odhodlaná tieto hodnoty rešpektovať.

5. UZNÁVA vzájomnú závislosť medzi stratou biodiverzity, zmenou klímy, znečistením a degradáciou pôdy; OPÄTOVNE ZNEPOKOJENE POUKAZUJE na závažnosť a naliehavosť trojitej planetárnej krízy, ktorú predstavuje zmena klímy, strata biodiverzity a znečisťovanie ktoré sú vzájomne prepojené a navzájom sa posilňujú, takisto na závažnosť a naliehavosť v súvislosti s rozširovaním púští, s degradáciou súše, pôdy a oceánov a s nedostatkom vody, so záplavami, so suchom a s odlesňovaním, ktoré predstavujú globálnu hrozbu pre udržateľný rozvoj. POTVRDZUJE svoj záväzok riešiť tieto núdzové situácie účinným, integrovaným a súdržným spôsobom, ktorý zahŕňa vzájomne prospešné stratégie so silnými sociálnymi a environmentálnymi zárukami, a to aj prostredníctvom riešení blízkych prírode, ochrany biodiverzity a obnovy ekosystémov; ZDÔRAZŇUJE potrebu minimalizovať kompromisy, najmä pokiaľ ide o využívanie pôdy a biomasy; JE PEVNE ODHODLANÁ vzájomne sa podporovať pri vykonávaní Parížskej dohody a Globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu a dosiahnuť globálnu neutralitu znehodnocovania pôdy a VYZÝVA na užšiu a posilnenú spoluprácu a upevnenie synergií medzi nimi a inými mnohostrannými dohodami.
6. ZDÔRAZŇUJE, že 16. konferencia zmluvných strán Dohovoru o biologickej diverzite (CBD), 29. konferencia zmluvných strán Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) a 16. konferencia zmluvných strán Dohovoru Organizácie Spojených národov o boji proti dezertifikácii (UNCCD) poskytujú pre dohovory z Ria jedinečnú príležitosť podporiť sa navzájom a podporiť aj Agendu 2030 Organizácie Spojených národov pre udržateľný rozvoj a jej ciele udržateľného rozvoja, a PODPORUJE prehĺbenú spoluprácu na národnej úrovni pri vnútroštátne stanovených príspevkoch (NDC), národných adaptačných plánoch (NAP) a národných stratégiách a akčných plánoch v oblasti biodiverzity (NBSAP), ako aj prácu spoločnej kontaktnej skupiny pre dohovory z Ria s cieľom preskúmať možnosti vzájomnej spolupráce.

7. POVAŽUJE samit o budúcnosti za kľúčový míľnik pre multilaterálny systém a dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja. VÍTA medzinárodné úsilie o prijatie konkrétnych krokov s cieľom reagovať na vznikajúce súčasné i budúce výzvy, ktorým čelíme, a na príležitosti, ktoré sa nám núkajú, a to v záujme všetkého ľudstva a budúcich generácií, ako aj úsilie o reformu globálnej finančnej architektúry s cieľom reagovať na závažné hospodárske ťažkosti, ktoré postihujú najmä rozvojové krajiny, napr. na dlhovú zraniteľnosť, infláciu a dosahy zmeny klímy, pri rešpektovaní mandátov a postupov medzinárodných finančných inštitúcií.
8. VYJADRUJE VÁŽNE ZNEPOKOJENIE v súvislosti s prebiehajúcimi ozbrojenými konfliktmi na celom svete, ktoré spôsobujú nielen obrovské ľudské utrpenie, ale aj škody na klíme a životnom prostredí a predstavujú riziko pre účinné globálne opatrenia na riešenie trojitej planetárnej krízy. ZDÔRAZŇUJE, že vojny majú okrem oslabenia globálnej bezpečnosti a stability aj závažné negatívne vedľajšie účinky na energetickú a potravinovú bezpečnosť a medzinárodné spoločenstvo musí túto situáciu naliehavo a rozhodne riešiť. Čo najdôraznejšie OPÄTOVNE ODSUDZUJE útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine, ktorá hrubo porušuje medzinárodné právo a spôsobuje obrovské straty na životoch a nepriaznivé účinky na zdravie, okrem iného aj civilného obyvateľstva, a navyše zapríčiňuje bezprostredné poškodzovanie prírody a dlhodobé zhoršovanie životného prostredia, predstavuje riziko pre jadrovú bezpečnosť a oneskoruje prijímanie veľmi potrebných opatrení v oblasti zmeny klímy. VEDOMÁ SI zodpovednosti, ktorú podľa medzinárodného práva Rusko nesie za akékoľvek škody spôsobené jeho agresiou voči Ukrajine, oceňuje zriadenie registra škôd pre Ukrajinu a prebiehajúce prípravy komisie pre posudzovanie nárokov ako prvý krok k plnohodnotnému mechanizmu na odškodnenie Ukrajiny za vojnové škody spôsobené ruskou agresiou vrátane environmentálnych škôd. Zároveň OPÄTOVNE ZDÔRAZŇUJE vážne obavy v súvislosti s nedávnym vývojom na Blízkom východe, ktoré vyjadrila Európska rada.

9. ZDÔRAZŇUJE význam príspevku šiestej hodnotiacej správy Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC) k pozitívnemu záveru prvého globálneho hodnotenia (GST). ZDÔRAZŇUJE politický význam posúdení, ktoré táto správa obsahuje, z hľadiska akčných riešení a PODČIARKUJE dôležitosť toho, aby všetky pracovné skupiny IPCC v siedmom hodnotiacom cykle včas dodali komplexné výstupy v záujme vypracovania GST-2, keďže najlepšie dostupné vedecké poznatky zostávajú základným stavebným kameňom pre opatrenia v oblasti klímy.

## PLNENIE AMBÍCIÍ V BAKU

10. VYZÝVA NA dosiahnutie ambiciózneho a vyváženého výsledku v Baku, vďaka ktorému i) bude vzhľadom na najlepšie dostupné vedecké poznatky, najmä na najnovšie správy IPCC, na dosah teplotný cieľ 1,5 °C, ii) sa všetci posunieme k dlhodobej odolnosti a iii) sa odsúhlasí účinný, dosiahnuteľný a ambiciózny nový kolektívny kvantifikovaný cieľ (NCQG).
11. VÍTA „plán misie 1,5 °C“, ktorý má vypracovať trojka predsedníctiev konferencie zmluvných strán zložená zo Spojených arabských emirátov, Azerbajdžanu a Brazílie, a VYZÝVA túto trojku, aby naďalej zohrávala vedúcu úlohu pri uľahčovaní ambicióznejších vnútroštátne stanovených príspevkov v súlade s teplotným cieľom 1,5 °C, posilňovaní politickej dynamiky a pri presadzovaní ambícií v rôznych smeroch Parížskej dohody na základe najlepších dostupných vedeckých poznatkov.
12. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné spoločne stavať na všetkých aspektoch rozhodnutia o globálnom hodnotení (GST), vykonávať ich a zohľadniť ich vo všetkých príslušných pracovných okruhoch v rámci Parížskej dohody. ZDÔRAZŇUJE, že rozhodnutie o GST sa musí vykonať najmä v nadchádzajúcom kole vnútroštátne stanovených príspevkov, ako aj v rámci každoročného dialógu o globálnom hodnotení, dialógu zo Spojených arabských emirátov, pracovného programu na zmiernenie zmeny klímy (MWP) a pracovného programu spravodlivej transformácie (JTWP). PODČIARKUJE osobitný význam dialógu zo Spojených arabských emirátov pre zabezpečenie úspešného vykonania rozhodnutia o globálnom hodnotení v celom rozsahu.

13. ZDÔRAZŇUJE dôležitosť pracovného programu na zmiernenie zmeny klímy pre urýchlenie zmierňovania zmeny klímy a pre jeho vykonávanie v tomto kritickom desaťročí spôsobom, ktorý dopĺňa globálne hodnotenie (GST), a ZAVÄZUJE SA pokračovať v konštruktívnej spolupráci so zmluvnými stranami a so zainteresovanými nezmluvnými stranami s cieľom vymieňať si skúsenosti, identifikovať synergie a posilniť spoluprácu viacerých zainteresovaných strán, aby sa podporili spoľahlivé domáce politiky, preskúmalo sa, ako môžu sektorové politiky podporiť opatrenia a ambície v oblasti klímy, a umožnilo sa krajinám dosiahnuť pokrok pri vykonávaní a posilňovaní ich nadchádzajúcich záväzkov s cieľom spoločne udržať teplotný cieľ 1,5 °C na dosah. Víta novú tému pracovného programu na zmiernenie zmeny klímy na rok 2024 „veľkomestá: budovy a mestské systémy“. VYJADRUJE ZNEPOKOJENIE nad tým, že v rámci pracovného programu na zmiernenie zmeny klímy sa doteraz nedosiahol dostatočný pokrok. VYZÝVA všetky zmluvné strany, aby sa konštruktívne zapojili do zásadných rokovaní o zmierňujúcich opatreniach a podporili na konferencii COP 29 zásadné a ambiciózne rozhodnutie o pracovnom programe na zmiernenie zmeny klímy, v ktorom sa zohľadnia posolstvá na vysokej úrovni týkajúce sa globálnych dialógov a podujatí zameraných na investície v rámci uvedeného pracovného programu a zároveň sa v ňom nadviaže na pokrok pri vykonávaní globálneho hodnotenia a uvedú sa v ňom očakávania v súvislosti s nadchádzajúcim kolom vnútroštátne stanovených príspevkov. UZNÁVA, že pracovný program na zmiernenie zmeny klímy má potenciál prispieť k vypracovaniu nových vysoko ambiciózných vnútroštátne stanovených príspevkov a urýchliť opatrenia verejných a súkromných zainteresovaných strán nad rámec UNFCCC, čím sa vytvoria nové pracovné miesta a podporí rast na celom svete.
14. PODČIARKUJE význam pracovného programu spravodlivej transformácie (JTWP); ZAVÄZUJE SA ku konštruktívnej spolupráci na spôsoboch spravodlivej transformácie, ktoré sú zamerané na človeka a pri ktorých sa na nikoho nezabudne, a k posilneniu kapacít na vykonávanie spravodlivej transformácie na vnútroštátnej úrovni založenej na inkluzívnom, zmysluplnom a účinnom sociálnom dialógu a na plnej, rovnocennej a zmysluplnej účasti všetkých vrátane nezmluvných zainteresovaných strán a VYZÝVA všetky zmluvné strany, aby uskutočnili rovnaké kroky.

15. PRIPOMÍNA závery Rady z 8. októbra 2024 o medzinárodnom financovaní klimatických opatrení; ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité dosiahnuť dohodu o novom kolektívnom kvantifikovanom ciele (NCQG) pre financovanie klimatických opatrení, a OPÄTOVNE POTVRDZUJE konštruktívne zapojenie EÚ do rokovaní. ZDÔRAZŇUJE, že pri koncipovaní tohto nového cieľa ako súčasti celosvetového rámca pre financovanie klimatických opatrení je potrebné uplatňovať široko chápaný a transformačný prístup, na základe ktorého sa budú všetky zdroje financovania – domáce aj medzinárodné, verejné aj súkromné – navzájom dopĺňať a podporovať, pričom sa zoberú do úvahy rôzne kombinácie spôsobov financovania. ZDÔRAZŇUJE, že financovanie klimatických opatrení je prostriedkom na dosiahnutie globálnych klimatických cieľov. V tejto súvislosti ZDÔRAZŇUJE význam integrovaného viacvrstvového prístupu k tomuto novému kolektívnemu kvantifikovanému cieľu. PODČIARKUJE, že tento cieľ by mal širšie zohľadňovať globálne a domáce snahy s cieľom mobilizovať financovanie klimatických opatrení prostredníctvom iniciatív zameraných na posilnenie priaznivého prostredia pre globálne zosúladenie finančných tokov so smerovaním k cieľom Parížskej dohody a uvoľnenie investičných tokov, najmä v rozvojových krajinách. Jeho ústrednou súčasťou by malo byť poskytnuté a mobilizované medzinárodné financovanie klimatických opatrení, ktoré by malo pochádzať od širšej skupiny prispievateľov, zahŕňajúc krajiny, ktoré dokážu prispieť. Takéto rozšírenie skupiny prispievateľov poskytuje príležitosť na navýšenie finančných prostriedkov na podporu zraniteľných krajín a komunit a je vyjadrením silnej globálnej solidarity s nimi. ZDÔRAZŇUJE, že nevyhnutným predpokladom pre stanovenie ambiciózneho nového kolektívneho kvantifikovaného cieľa je uvedené rozšírenie skupiny prispievateľov, pričom je potrebné zohľadniť vývoj ich hospodárskych kapacít a ich rastúci podiel na svetových emisiách skleníkových plynov od začiatku 90. rokov, ako aj dynamický charakter týchto emisií. UZNÁVA, že v rámci celosvetového úsilia by rozvinuté krajiny mali naďalej zohrávať vedúcu úlohu pri mobilizácii finančných prostriedkov na klimatické opatrenia zo širokej škály zdrojov, nástrojov a kanálov. ZDÔRAZŇUJE, že jadro nového kolektívneho kvantifikovaného cieľa by sa malo využívať cieleným spôsobom, ktorým sa zabezpečí účinná, prístupná a vplyvná podpora predovšetkým zraniteľným krajinám a komunitám pri dosahovaní výsledkov v praxi. Okrem toho UZNÁVA, že mnoho rozvojových krajín už teraz poskytuje a mobilizuje financie na klimatické opatrenia, okrem iného prostredníctvom špecializovaných klimatických fondov, medzinárodných rozvojových bánk, vnútroštátnych rozvojových finančných inštitúcií a prostredníctvom spolupráce juh – juh. NABÁDA všetkých prispievateľov, aby podávali správy o výške poskytnutých a mobilizovaných financií na klimatické opatrenia s cieľom zvýšiť transparentnosť a umožniť lepšiu koordináciu, komplementárnosť a súdržnosť medzi rôznymi poskytovateľmi a subjektmi, keďže to môže urýchliť zabezpečenie väčšieho objemu týchto finančných prostriedkov.

16. PRIPOMÍNA potenciál článku 6 Parížskej dohody, pokiaľ ide o podporu ďalších ambícií odstrániť nedostatky pri obmedzovaní globálneho otepľovania, a to za predpokladu, že sa zabezpečí transparentnosť a environmentálna integrita. ZDÔRAZŇUJE, že sa naďalej musí klásť dôraz na znižovanie emisií na vnútroštátnej úrovni a že kompenzáciu emisií nemožno použiť na to, aby sa odkladalo potrebné znižovanie emisií. VYZÝVA zmluvné strany, aby sa konštruktívne angažovali s cieľom dosiahnuť v Baku dohodu, ktorou sa prispeje k dlhodobým cieľom Parížskej dohody, podporia sa ambície, uľahčí sa pokrok, podporia sa transformačné investície, umožní sa udržateľný rozvoj a zabezpečí sa environmentálna integrita pri súčasnom dodržiavaní sociálnych záruk, rešpektovaní, chránení a dodržiavaní ľudských práv vrátane práv pôvodného obyvateľstva, ako sa uvádzajú v Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva, a ochrane biodiverzity a zabezpečení prirodzených záchytov emisií pred rizikami súvisiacimi s klímou. VYZÝVA na vypracovanie komplexných pravidiel podľa článku 6 s cieľom prispieť k potrebným zvýšeným globálnym ambíciám, k dosiahnutiu zníženia emisií v súlade s teplotným cieľom 1,5 °C a k spravodlivému prechodu ku klimatickej neutralite, zabrániť dvojitému započítavaniu a zachovaniu trajektórií emisií, ktoré nie sú v súlade s Parížskymi cieľmi alebo sa opierajú o možnosti zmiernenia s výrazným rizikom zvrátenia vývoja, ďalej podporovať udržateľný rozvoj a celkovo zabezpečiť environmentálnu integritu, pokiaľ ide o ponuku, dopyt a postupy, solídnu zodpovednosť, transparentnosť, monitorovanie a ambície, ako aj vysokú kvalitu výsledkov zmierňovania.
17. NABÁDA zmluvné strany, aby prijali opatrenia na všetkých úrovniach riadenia s cieľom dosiahnuť pokrok v plnení globálneho cieľa pre oblasť adaptácie. JE ODHODLANÁ prispieť k realizácii dvojročného pracovného programu Spojené arabské emiráty – Belém, pokiaľ ide o ukazovatele na lepšie monitorovanie pokroku v adaptačných opatreniach, a VYZÝVA všetky zmluvné strany, aby sa v rámci príprav na konferenciu COP 29 zapojili do odbornej práce na týchto ukazovateľoch s cieľom dosiahnuť výsledky do zasadnutia COP 30. POVZBUDZUJE zmluvné strany, aby predložili, ďalej rozpracovali a vykonávali národné adaptačné plány (NAP), politické nástroje a plánovacie postupy či stratégie, a ZAVÄZUJE SA, že bude podporovať úsilie o dosiahnutie pozitívneho výsledku hodnotenia NAP v Baku.

18. ZDÔRAZŇUJE dôležitosť vykonávania rámca Spojených arabských emirátov pre globálnu odolnosť proti zmene klímy, ktorý zohráva ústrednú úlohu pri usmerňovaní úsilia o adaptáciu. PODČIARKUJE záväzok EÚ, že sa o to bude snažiť aj na domácej pôde, aj v rámci medzinárodnej spolupráce. PRIPOMÍNA, že je naliehavo potrebné zintenzívniť adaptačné opatrenia a zabezpečiť, aby sa rámec vykonával a plnili sa jeho ambiciózne ciele, ktoré okrem iného zahŕňajú oblasti vody, potravín, zdravia a ekosystémov. ZDÔRAZŇUJE, že ukazovatele rámca Spojených arabských emirátov by mali byť špecifické pre adaptáciu, vykonateľné, zmysuplné, jednoznačné a pozorovateľné a malo by sa nimi podporovať posúdenie pokroku v adaptácii v nasledujúcich globálnych hodnoteniach.
19. VÍTA dohodu v rámci nového spoločného pracovného programu zo Šarm aš-Šajchu v oblasti vykonávania klimatických opatrení týkajúcich sa poľnohospodárstva a potravinovej bezpečnosti a ZAVÄZUJE SA, že začne pracovať na základe prijatého plánu s harmonogramom úsilia až do COP 31 (2026). ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité pokračovať v práci na vykonávaní Vyhlásenia z COP 28 v Spojených arabských emirátoch o udržateľnom poľnohospodárstve, odolných potravinových systémoch a opatreniach v oblasti klímy a že je naliehavo potrebné pokračovať v práci na udržateľných a odolných potravinových systémoch, a ZAVÄZUJE SA, že bude v tomto smere spolupracovať s partnermi.
20. ZDÔRAZŇUJE, že na vybudovanie a udržanie dôvery medzi zmluvnými stranami bude nevyhnutná zodpovednosť za opatrenia i podporu zabezpečená prostredníctvom rámca zvýšenej transparentnosti (ETF), aby všetky strany plnili svoje záväzky transparentným, adekvátnym, úplným, porovnateľným a konzistentným spôsobom. VYZÝVA všetky zmluvné strany, aby najneskôr do konca roka pripravili a predložili svoje prvé dvojročné správy o transparentnosti (BTR), a JE ODHODLANÁ urobiť to tiež, pričom poznamenáva, že najmenej rozvinuté krajiny a malé ostrovné rozvojové štáty môžu tieto správy predkladať podľa vlastného uváženia.

21. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité dokončiť preskúmanie posilneného pracovného programu z Limy a jeho akčného plánu pre rodovú rovnosť a v budúcnosti toto úsilie rozšíriť. ZOSTÁVA ODHODLANÁ presadzovať rodovú rovnosť a posilňovať postavenie všetkých žien a dievčat na celom svete, keďže je to kľúčové z hľadiska účinnosti opatrení v oblasti klímy, dosiahnutia našich klimatických cieľov a posilnenia globálnej odolnosti. SO ZÁUJMOM OČAKÁVA spoluprácu so všetkými zmluvnými stranami s cieľom pokračovať v práci na uplatňovaní hľadiska rodovej rovnosti v procese UNFCCC vo všetkých oblastiach, zriadených orgánoch a pracovných programoch. NALIEHAVO VYZÝVA všetky zmluvné strany, aby plne, rovnocenne, zmysluplne a bezpečným spôsobom zapájali do klimatických opatrení ženy a dievčatá a zabezpečili pre ne možnosti vedúceho postavenia, a to prostredníctvom budovania kapacít, plánovania, rozhodovania, vykonávania, monitorovania a podávania správ, a PRIPOMÍNA svoj záväzok v tejto súvislosti.

#### POSILNENIE OPATRENÍ, AMBÍCIÍ, PRÍLEŽITOSTÍ A PODPORY

22. OCENŤUJE úsilie vlády Spojených arabských emirátov (SAE) pri výkone funkcie predsedníctva konferencie COP 28 a VÍTA prelomový konsenzus zo SAE, v ktorom sa zdôrazňuje koniec éry fosílnych palív a kladú sa základy pre rýchlu, spravodlivú a vyváženú globálnu transformáciu na klimaticky neutrálne hospodárstva, ktorá sa opiera o intenzívne, rýchle a trvalé znižovanie emisií v súlade s obmedzením globálneho otepľovania na 1,5 °C.
23. ZDÔRAZŇUJE, že obmedzenie otepľovania na 1,5 °C si v tomto kritickom desaťročí vyžaduje spoločné úsilie a ďalšie opatrenia zo strany všetkých krajín, najmä veľkých ekonomík. K tomu je potrebné, aby globálne emisie skleníkových plynov dosiahli vrchol najneskôr pred rokom 2025, aby sa v porovnaní s rokom 2019 znížili do roku 2030 približne o 43 % a do roku 2035 o 60 % a aby sa čo najskôr, najneskôr však do roku 2050, dosiahla nulová čistá bilancia emisií skleníkových plynov.

24. NALIEHAVO VYZÝVA všetky zmluvné strany, aby nadviazali na globálne úsilie dohodnuté v rozhodnutí o globálnom hodnotení a zohľadnili ho prostredníctvom rýchleho a ambiciózneho vykonávania a rozšírenia vnútroštátne stanovených príspevkov, ktoré sa majú predložiť v dostatočnom predstihu pred konferenciou COP 30 v súlade s Parížskou dohodou. PRIPOMÍNA žiadosť uvedenú v rozhodnutí o globálnom hodnotení adresovanú všetkým zmluvným stranám, ktoré tak ešte neurobili, aby do konca roka 2024 vo svojich vnútroštátne stanovených príspevkoch podľa potreby prehodnotili a posilnili cieľové hodnoty na rok 2030 s cieľom zosúladiť ich s teplotným cieľom Parížskej dohody, ako aj naliehavú výzvu, aby strany oznámili alebo zrevidovali svoje dlhodobé stratégie nízkoemisného rozvoja (LT LEDS) zamerané na spravodlivý prechod na nulovú čistú bilanciu emisií skleníkových plynov do roku 2050 s prihliadnutím na rôzne vnútroštátne okolnosti. SO ZNEPOKOJENÍM BERIE NA VEDOMIE, že vnútroštátne stanovené príspevky zmluvných strán Parížskej dohody v súčasnosti nie sú ani zďaleka na ceste k obmedzeniu globálneho otepľovania na 1,5 °C a k dosiahnutiu dlhodobých cieľov Parížskej dohody, a VYZÝVA všetky zmluvné strany, aby zosúladili svoje politiky a opatrenia s cieľovými hodnotami stanovenými vo svojich vnútroštátne stanovených príspevkoch v súlade s Parížskou dohodou. ZDÔRAZŇUJE, že všetky krajiny, najmä veľké ekonomiky: i) mali od prijatia Parížskej dohody výrazne zvýšiť ambície svojich vnútroštátne stanovených príspevkov; ii) už mali dosiahnuť vrchol svojich emisií skleníkových plynov alebo iii) mali uviesť, že tak urobia pred rokom 2025, a vo svojich vnútroštátne stanovených príspevkoch mali oznámiť absolútne ciele zníženia emisií v celom hospodárstve, ktoré sa vzťahujú na všetky skleníkové plyny.
25. ZDÔRAZŇUJE, že EÚ koná na základe mandátu globálneho hodnotenia, a to aj vykonávaním legislatívneho balíka Fit for 55, ktorý Európskej únii umožní implementovať jej aktualizovaný vnútroštátne stanovený príspevok do roku 2030. KONŠTATUJE, že podľa odhadov Komisie by legislatívny rámec Fit for 55 mohol pri plnom vykonávaní umožniť EÚ a jej členským štátom prekročiť únijný cieľ zníženia emisií, ktorým je dosiahnuť do roku 2030 čisté domáce zníženie emisií skleníkových plynov aspoň o 55 % v porovnaní s rokom 1990. V tejto súvislosti VYZDVIHUJE význam rýchleho a úplného vykonávania balíka Fit for 55, pričom treba mať na pamäti, že s jeho vykonávaním sú spojené príležitosti a výzvy, ktorými je potrebné sa zaoberať.

26. OPAKUJE výzvu na to, aby sa v energetických systémoch upustilo od fosílnych palív, a to spravodlivým, disciplinovaným a vyváženým spôsobom v súlade s trajektóriami zameranými na cieľ 1,5 °C, a aby sa urýchlili opatrenia v tomto kritickom desaťročí s cieľom dosiahnuť do roku 2050 nulovú čistú bilanciu v súlade s vedou; ZNOVA OPAKUJE výzvu na globálne strojnásobenie kapacity energií z obnoviteľných zdrojov a zdvojnásobenie globálnej priemernej ročnej miery zvýšenia energetickej účinnosti do roku 2030 a na urýchlenie technológií s nulovými a nízkymi emisiami. VYZÝVA na čo najskoršie ukončenie subvencií na fosílna palivá, ktorými sa nerieši energetická chudoba či spravodlivá transformácia. V tejto súvislosti PODČIARKUJE, že tieto ciele musia ísť ruka v ruku s úsporami energie a postupným ukončovaním výroby a spotreby energie z fosílnych palív na celom svete, ZDÔRAZŇUJE, že v kontexte realizácie celého globálneho úsilia súvisiaceho s energetikou, ktoré sa dohodlo v rámci konsenzu zo SAE, spôsobom stanoveným na vnútroštátnej úrovni s ohľadom na energetický mix jednotlivých krajín boli zmluvné strany vyzvané, aby prispeli ku globálnemu úsiliu o urýchlenie technológií s nulovými a nízkymi emisiami v súlade s bodom 28 globálneho hodnotenia. Takisto ZDÔRAZŇUJE potrebu urýchliť dekarbonizáciu priemyslu a zabrániť odkázanosti na technológie s vysokými emisiami v priemyselných odvetviach, v ktorých sa emisie ťažko znižujú, a VÍTA pokrok medzinárodných iniciatív v tejto oblasti.

27. ZDÔRAZŇUJE, že ak sa má dosiahnuť nevyhnutné zmiernenie podľa IPCC, je dôležité, aby sa na celom svete postupne upustilo od používania fosílnych palív bez znížených emisií a aby sa už v tomto desaťročí zaznamenal vrchol a pokles ich spotreby. V tejto súvislosti ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité, aby energetický sektor v dostatočnom predstihu pred rokom 2050 prestal do veľkej miery využívať fosílnu palivá, ako aj aby sa vyvinulo úsilie o to, aby v 30. rokoch 21. storočia existoval plne alebo prevažne dekarbonizovaný globálny elektroenergetický systém, ktorý nenechá žiaden priestor novej výrobe energie z uhlia, keďže v tomto sektore sú už široko dostupné nákladovo efektívne opatrenia s nulovými emisiami, čo poskytuje viaceré výhody okrem iného pre udržateľný rozvoj, ľudské zdravie a kvalitu ovzdušia, vytváranie pracovných miest, ako aj pre energetickú bezpečnosť, a že je tiež dôležité postupne vyradovať z energetických systémov existujúcu celosvetovú neekologizovanú výrobu energie z uhlia, aby bolo stále možné dosiahnuť teplotný cieľ 1,5 °C. Takisto PODČIARKUJE, že technológie znižovania emisií, ktoré výrazne nepoškodzujú životné prostredie, existujú len v obmedzenom rozsahu a mali by sa využívať na znižovanie emisií najmä v ťažko dekarbonizovateľných odvetviach, pričom technológie na odstraňovanie emisií majú prispievať k dosiahnutiu globálnych negatívnych emisií, a ZDÔRAZŇUJE, že by sa nimi nemali oddiaľovať klimatické opatrenia v tých sektoroch, kde existujú uskutočniteľné, účinné a nákladovo efektívne alternatívy zmierňovania zmeny klímy, najmä v tomto kritickom desaťročí. Zároveň UZNÁVA pokrok, ktorý sa dosiahol, vo vývoji technológií znižovania emisií a úlohu, ktorú môžu v budúcnosti zohrávať pri znižovaní emisií v odvetviach, v ktorých sa emisie ťažko znižujú, v záujme urýchlenia dekarbonizácie a dosiahnutia klimatickej neutrality do roku 2050. VYZÝVA všetky strany, najmä ostatné veľké ekonomiky, aby sfunkčnili svoj príspevok ku globálnemu odklonu od fosílnych palív v energetických systémoch prostredníctvom vypracovania a vykonávania domácich plánov, politík a opatrení. ZDÔRAZŇUJE, že ropný a plynárenský priemysel by mali prevziať vedúcu úlohu v celosvetovom úsilí potrebnom na zníženie emisií skleníkových plynov; ZDÔRAZŇUJE potenciál nákladovo efektívneho znižovania emisií metánu v odvetviach ťažby, výroby a dopravy fosílnych palív, ako aj v sektoroch poľnohospodárstva a odpadového hospodárstva. ZAVÄZUJE SA zapojiť agentúry ako IEA a IRENA do spolupráce s UNFCCC s cieľom zabezpečiť transparentné a včasné podávanie správ pri dosahovaní globálneho strojnásobenia kapacity energií z obnoviteľných zdrojov a zdvojnásobenia priemernej svetovej ročnej miery zlepšenia energetickej účinnosti do roku 2030 v súlade so záväzkom z konferencie COP 28.

28. ZDÔRAZŇUJE potrebu podpornej infraštruktúry, ako sú prenosové a distribučné energetické rozvodné siete, elektrizačné prepojenia a zásobníky energií, a jej význam pre prístup k energii, pre konkurencieschopnosť, cenovo dostupné účty za energie, energetickú bezpečnosť, zvýšenie flexibility systému, elektrifikáciu a pre riadenie strany spotreby. S cieľom urýchliť energetickú transformáciu PODPORUJE ďalšie posilňovanie rozvoja zručností a vytvárania zelených pracovných miest ako faktorov, ktoré umožnia prínosy energetickej transformácie, ako aj globálne úsilie o rozvoj a posilnenie spoľahlivých, diverzifikovaných, udržateľných, zodpovedných a spravodlivých globálnych, regionálnych a miestnych dodávateľských a hodnotových reťazcov efektívne využívajúcich zdroje.
29. ZDÔRAZŇUJE, že v ďalšom kole vnútroštátne stanovených príspevkov je potrebné zohľadniť pokrok a najvyššiu možnú ambíciu; a VYZÝVA, aby sa tieto vnútroštátne stanovené príspevky zosúladiť s rozhodnutím o globálnom hodnotení a s teplotným cieľom 1,5 °C na základe najnovších vedeckých poznatkov, aby zahŕňali celohospodárske absolútne ciele zníženia emisií, ktoré sa vzťahujú na všetky skleníkové plyny, sektory a kategórie, a aby sa opierali o konkrétne politiky a opatrenia, a ZNOVU OPAKUJE, že v konsenze zo SAE sa zmluvné strany nabádajú, aby v roku 2025 oznámili svoje vnútroštátne stanovené príspevky s konečným dátumom v roku 2035 podľa odseku 2 rozhodnutia 6/CMA.3. SÚHLASÍ so závermi IPCC, že riešenia na obmedzenie zvýšenia teploty na 1,5 °C sú k dispozícii, a bude spolupracovať s partnermi na zabezpečení toho, aby sa tieto riešenia zohľadnili v ďalšom kole vnútroštátne stanovených príspevkov. JE ODHODLANÁ spolupracovať s partnerskými krajinami, rozvojovými partnermi a medzinárodnými organizáciami, napr. s partnerstvom vnútroštátne stanovených príspevkov, s cieľom vypracovať a realizovať ambiciózne vnútroštátne stanovené príspevky.
30. VÍTA uverejnenie oznámenia Komisie o ciele Európy v oblasti klímy do roku 2040 a o ceste ku klimatickej neutralite najneskôr do roku 2050 a BERIE NA VEDOMIE odporúčania v súlade s vedeckými poznatkami, ktoré sú v ňom uvedené. KONŠTATUJE, že toto oznámenie poskytuje základ pre diskusiu a podklady pre rozhodnutie o cieľovej hodnote EÚ na rok 2040 a pre ďalší vnútroštátne stanovený príspevok, ktorý sa má predložiť v dostatočnom predstihu pred konferenciou COP 30 v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z Parížskej dohody a s výsledkami globálneho hodnotenia, pričom cieľom je ísť príkladom, a to na základe cieľa zníženia emisií, ktorý navrhne Komisia a ktorý sa dohodne v súlade s vnútornými postupmi EÚ, a zároveň pracovať na nevyhnutných predpokladoch na uľahčenie jeho splnenia. VYZÝVA TIEŽ ďalších medzinárodných partnerov, najmä veľkých producentov emisií, aby zvýšili svoje vlastné ambície, aby bolo možné nasmerovať svet na trajektóriu zlučiteľnú s teplotným cieľom 1,5 °C.

31. ZDÔRAZŇUJE význam stabilného a predvídateľného politického rámca na zabezpečenie zrozumiteľnosti pre investorov vrátane podnikov, občanov, ako aj tvorcov politik, a potrebu včas prijať rozhodnutie o priebežnom ciele na rok 2040 v súlade s európskym právnym predpisom v oblasti klímy, so záväzkami vyplývajúcimi z Parížskej dohody a s teplotným cieľom 1,5 °C, pričom je potrebné zohľadniť výsledky globálneho hodnotenia. VÍTA preskúmanie 8. environmentálneho akčného programu (8. EAP) v polovici trvania; ZDÔRAZŇUJE, že ďalšie vykonávanie legislatívnych aktov prijatých v nadväznosti na Európsku zelenú dohodu bude mať zásadný význam pre dosiahnutie prioritných cieľov 8. EAP a zohľadnenie sociálno-ekonomického vplyvu na citlivé odvetvia.
32. OPÄTOVNE ZDÔRAZŇUJE, že na úspešné globálne riešenie zmeny klímy je nevyhnutná medzinárodná angažovanosť prostredníctvom silného multilateralizmu založeného na pravidlách. PRIPOMÍNA závery Rady z 18. marca 2024 o zelenej diplomacii EÚ<sup>1</sup> a v tejto súvislosti ZNOVU OPAKUJE záväzok úzko spolupracovať s medzinárodnými partnermi prostredníctvom aktívnej európskej zelenej diplomacie v oblasti klímy a energetiky s cieľom urýchliť spravodlivú a inkluzívnu globálnu transformáciu.
33. ZDÔRAZŇUJE význam účinnej spolupráce s rozvojovými krajinami, a to aj prostredníctvom budovania kapacít a technickej a finančnej pomoci zo všetkých zdrojov, s cieľom riešiť výzvy súvisiace so zmenou klímy a jej dosahmi a zabezpečiť prínosy prechodu na klimaticky neutrálne a odolné hospodárstvo.
34. UZNÁVA zistenia IPCC, že rozvoj odolný proti zmene klímy zahŕňa adaptáciu a zmierňovanie s cieľom pokročiť v udržateľnom rozvoji pre všetkých, ktorý sa dá dosiahnuť vďaka intenzívnejšej medzinárodnej spolupráci. KLADIE DÔRAZ na to, že zmierňujúcimi opatreniami, ktorými sa obmedzujú emisie CO<sub>2</sub>, spolu s výrazným znížením ostatných emisií skleníkových plynov sa znižuje miera a rozsah otepľovania, čím sa zvyšuje účinnosť a schopnosť plánovania. ZDÔRAZŇUJE, že zrýchľovaním a zvyšovaním rozsahu zmeny klímy sa zvyšuje pravdepodobnosť prekročenia adaptačných limitov, a preto ZDÔRAZŇUJE, že zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu sa navzájom dopĺňajú a sú nevyhnutné na riešenie zmeny klímy, a NALIEHAVO VYZÝVA na globálne hlboké, rýchle a trvalé zníženie emisií, ktorým sa dosiahne aspoň nulová čistá bilancia emisií CO<sub>2</sub> v súlade s metódami na dosiahnutie cieľa 1,5 °C, s cieľom zachovať našu schopnosť prispôbiť sa.

---

<sup>1</sup> 7865/24

35. UZNÁVA, že je čoraz dôležitejšie zlepšovať schopnosť adaptácie, budovať odolnosť a znižovať zraniteľnosť voči zmene klímy, a ZDÔRAZŇUJE ústrednú úlohu celostných, inkluzívnych a účinne vykonávaných národných adaptačných stratégií a plánov. VYZÝVA všetky zmluvné strany, aby sa väčšmi usilovali začleňovať adaptáciu na zmenu klímy a odolnosť voči nej do príslušných a existujúcich politík, sektorov, programov a činností, keďže takéto úsilie má zásadný význam pre boj proti rastúcim hrozbám zmeny klímy. ZDÔRAZŇUJE, že EÚ podporuje medzinárodnú odolnosť proti zmene klímy a pripravenosť na ňu, ako aj politiky a stimuly na podporu investícií odolných proti zmene klímy a cielene podporuje partnerské krajiny, najmä pokiaľ ide o činnosti, ktorými sa prispieva k vykonávaniu rôznych fáz cyklu adaptačnej politiky (posúdenie rizika, plánovanie, vykonávanie, monitorovanie, hodnotenie a vzdelávanie).
36. KĽADIE DÔRAZ na to, že komplexné riadenie klimatických rizík je kľúčom k budovaniu dlhodobej odolnosti proti zmene klímy a k odvráteniu, minimalizácii a riešeniu strát a škôd spojených s nepriaznivými účinkami zmeny klímy. PODČIARKUJE, že EÚ a jej členské štáty sa naďalej snažia predchádzať rizikám vyplývajúcim zo zmeny klímy na vlastnom území aj v zahraničí a znižovať ich, čo sa odráža v tvorbe a vykonávaní adaptačných stratégií a plánov vo všetkých členských štátoch a v podpore európskej misie pre adaptáciu a vo vykonávaní adaptačnej stratégie EÚ. VÍTA európske posúdenie klimatických rizík (EUCRA) a oznámenie Komisie o riadení klimatických rizík, ktorými sa podporí identifikácia politických priorít súvisiacich s adaptáciou v Európe a rozvoj politiky v odvetviach citlivých na klímu, a s veľkým znepokojením BERIE NA VEDOMIE ich zistenia o bezprostrednom nebezpečenstve a rizikách, ktoré zmena klímy predstavuje pre občanov, finančný systém a celé hospodárstvo, ako aj to, že mnohé z identifikovaných rizík dosiahli kritickú úroveň a vyžadujú si prijatie naliehavých a rozhodných opatrení.

37. ZDÔRAZŇUJE, že udržanie globálneho nárastu teploty v rozmedzí 1,5 °C je nevyhnutné na odvrátenie, minimalizovanie a riešenie strát a škôd spojených s nepriaznivými účinkami zmeny klímy. ZNOVU OPAKUJE, že EÚ je pevne odhodlaná posilniť opatrenia na odvrátenie, minimalizovanie a riešenie strát a škôd v súlade s článkom 8 Parížskej dohody. ZDÔRAZŇUJE, že neexistuje jediný spôsob reakcie na straty a škody a že je potrebné množstvo reakcií a zároveň je nutné zlepšiť celosvetové synergie a súdržnosť medzi existujúcimi a novými opatreniami na riešenie strát a škôd.
38. BERIE NA VEDOMIE prísľuby prijaté v Dubaji a v nasledujúcich rokoch na sprevádzkovanie Fondu na krytie strát a škôd; v tejto súvislosti VÍTA prácu, ktorú vykonala rada fondu s cieľom včas dohотовiť dojednania týkajúce sa jeho správy a inštitúcií. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné, aby tento fond pracoval v súlade s mechanizmami financovania a využíval existujúce mechanizmy, ako je Varšavský medzinárodný mechanizmus pre straty a škody spôsobené dôsledkami zmeny klímy, jeho výkonný výbor a santiagská sieť. KLADIE DÔRAZ na dôležitosť rýchleho sfunkčnenia nových mechanizmov financovania vrátane uvedeného fondu v kontexte existujúceho a nového prostredia s cieľom podporiť rozvojové krajiny, ktoré sú obzvlášť zraniteľné voči nepriaznivým účinkom zmeny klímy, ako aj pokračovať v poskytovaní podpory na dobrovoľnom základe zo širokej škály zdrojov financovania vrátane grantov a zvýhodnených úverov z verejných, súkromných a inovačných zdrojov. Okrem toho VYZÝVA všetky príslušné iniciatívy a inštitúcie, ako sú multilaterálne rozvojové banky, medzinárodné finančné inštitúcie, klimatické fondy, agentúry OSN, bilaterálne agentúry a iné príslušné zainteresované strany, aby sa v rámci svojich mandátov zapojili do riešenia strát a škôd a poskytovali podporu tomuto úsiliu koherentným a koordinovaným spôsobom.

39. UZNÁVA, že verejné financovanie klimatických opatrení vrátane medzinárodného financovania má naďalej zásadný význam pre podporu zraniteľných krajín a komunít, najmä tých, ktoré sú neúmerne postihnuté dôsledkami zmeny klímy, predovšetkým najmenej rozvinutých krajín a malých ostrovných rozvojových štátov, a to aj v prípade adaptácie. ZDÔRAZŇUJE význam efektívneho a katalytického využívania oficiálnej rozvojovej pomoci na mobilizáciu prostriedkov z iných zdrojov. ZDÔRAZŇUJE pretrvávajúce výzvy, ktorým čelia mnohé rozvojové krajiny, pokiaľ ide o prístup k financovaniu klimatických opatrení, najmä tie, ktoré majú značné kapacitné obmedzenia, ako aj potrebu ďalšieho úsilia na riešenie týchto výziev s cieľom umožniť rozvojovým krajinám s ambicióznymi vnútroštátne stanovenými príspevkami urýchliť ich domácu klimatickú a energetickú transformáciu a posilniť vnútroštátnu odolnosť voči zmene klímy.
40. VÍTA skutočnosť, že rozvinuté krajiny splnili spoločný cieľ financovania klimatických opatrení pre rozvojové krajiny vo výške 100 miliárd USD v rámci zmysluplných zmierňujúcich opatrení a transparentného vykonávania, pričom v roku 2022 bolo poskytnutých a zmobilizovaných 115,9 miliardy USD. PRIPOMÍNA, že k tejto sume významne prispeli EÚ a jej členské štáty, a OPĀTOVNE POTVRDZUJE svoj záväzok pokračovať v plnení tohto cieľa v roku 2025. Podobne ZNOVU PRIPOMÍNA záväzok ďalej posilňovať synergie medzi financovaním programov v oblasti klímy, biodiverzity a udržateľného obhospodarovania pôdy. UZNÁVA, že je potrebné identifikovať a využívať existujúce a nové a inovatívne zdroje financovania, a to aj zo sektora fosílnych palív, s cieľom podporiť najzraniteľnejšie krajiny pri zmierňovaní zmeny klímy a budovaní odolnosti voči nej. Takisto UZNÁVA, že je potrebné ďalej zlepšovať rodovú responzivnosť financovania klimatických opatrení.
41. UZNÁVA význam zvýšenia finančných prostriedkov na budovanie odolnosti a posilnenie adaptačných kapacít na zmenu klímy. OPĀTOVNE POTVRDZUJE odhodlanie EÚ a jej členských štátov reagovať na naliehavú potrebu, aby rozvinuté krajiny do roku 2025 v porovnaní s úrovňami z roku 2019 zdvojnásobili kolektívne poskytovanie financovania klimatických opatrení na adaptáciu pre rozvojové krajiny. ZDÔRAZŇUJE kľúčovú úlohu medzinárodného zvýhodneného financovania a domácich verejných financií v podpore a zvyšovaní úsilia o adaptáciu prostredníctvom dôkladného programovania, plánovania a rozpočtovania, čo zlepšuje prístup k súkromnému financovaniu a jeho inkluzívnosť.

42. OPÄTOVNE ZDÔRAZŇUJE, že zosúladienie svetových finančných tokov so smerovaním k nízkym emisiám skleníkových plynov a k rozvoju odolnému proti zmene klímy je jedným z podstatných cieľov Parížskej dohody. ZDÔRAZŇUJE, že toto zosúladienie si vyžaduje globálne a naliehavé opatrenia, ktoré zahŕňajú pokračujúcu a urýchlenú reformu medzinárodnej finančnej architektúry. ZNOVU OPAKUJE, že verejné financie samotné nedokážu zabezpečiť úrovne financovania potrebné na dosiahnutie klimaticky neutrálneho a odolného globálneho hospodárstva a že pre úspešnú a spravodlivú transformáciu je nevyhnutná mobilizácia súkromných a inovačných zdrojov financovania klimatických opatrení. ZDÔRAZŇUJE, že zo súkromného sektora bude musieť vzísť najväčší podiel investícií potrebných pre zelenú transformáciu, a UZNÁVA, že toto úsilie zahŕňa zosúladienie domácich a medzinárodných finančných systémov vo všetkých krajinách s cieľom presunúť verejné a súkromné finančné toky z činností s intenzívnymi emisiami, ktoré sú škodlivé pre klímu, smerom k rozvoju odolnému proti zmene klímy s nízkymi emisiami. PODČIARKUJE potrebu mobilizovať súkromný sektor vo veľkom rozsahu prostredníctvom účinných a dôveryhodných politických rámcov schopných riešiť zlyhania trhu a iné prekážky zvyšovania investícií. NABÁDA všetky zmluvné strany, aby zlepšili transparentné a spoľahlivé podávanie správ o verejných a súkromných financiách, ktoré sa poskytujú a mobilizujú na klimatické opatrenia, a v tejto súvislosti UZNÁVA potrebu pokročiť vo vykonávaní, monitorovaní a sledovaní zosúlad'ovania finančných tokov a poskytovať účastníkom trhu konzistentné, porovnateľné a spoľahlivé informácie. S hlbokým znepokojením BERIE NA VEDOMIE rozsah súkromných financií, ktorými sa stále podporujú globálne činnosti nezosúladené s Parížskou dohodou, najmä v sektore fosílnych palív, a škodlivé stimuly, ktoré sa stále uplatňujú napriek rozhodnutiam z Glasgowa o ich postupnom vyrad'ovaní a z Paríža o zosúladení finančných tokov podľa článku 2 ods. 1 písm. c), v ktorom sa okrem iného vyžaduje globálne zníženie investičných tokov do infraštruktúry pre fosílnu palivá, pričom sa uznáva, že určité investície vrátane investícií do zmeny účelu a odolnosti infraštruktúry voči budúcim zmenám musia byť zlučiteľné s trajektóriou plnenia cieľa 1,5 °C. UZNÁVA zistenia IPCC, že verejné a súkromné finančné toky v prospech fosílnych palív sú stále vyššie ako toky v prospech adaptácie na zmenu klímy a jej zmiernovania.

43. NABÁDA multilaterálne rozvojové banky a iné medzinárodné finančné inštitúcie, aby v rámci svojho mandátu zintenzívnili úsilie o podporu vykonávania výstupov globálneho hodnotenia, aj prostredníctvom zvýšenej mobilizácie súkromného financovania klimatických opatrení, prostredníctvom opatrení na zlepšenie priaznivého prostredia s cieľom zabezpečiť účinné využívanie týchto prostriedkov, ako aj prostredníctvom úsilia o zosúladenie svojich stratégií, činností a investícií s cieľmi Parížskej dohody, a to aj uskutočnením potrebných reforiem v rámci širšej reformy medzinárodnej finančnej architektúry v kontexte zosúladenia všetkých finančných tokov so smerovaním k nízkym emisiám skleníkových plynov a k rozvoju odolnému proti zmene klímy, ako aj ďalšieho zvyšovania rozsahu a účinnosti financovania klimatických opatrení a zjednodušeného prístupu k nemu. VÍTA pokračujúce úsilie multilaterálnych rozvojových bánk zvýšiť využívanie financovania klimatických opatrení, zosúladiť poskytovanie úverov a postupy s cieľmi Parížskej dohody a ďalej rozvíjať ich spoločný prístup k sledovaniu a vykazovaniu súm a výsledkov financovania klimatických opatrení, ako aj spoločnú metodiku multilaterálnych rozvojových bánk týkajúcu sa zosúladenia s Parížskou dohodou, preskúmanie rámca kapitálovej primeranosti skupiny G20 a ďalšie stratégie, ktoré vypracovali viaceré kľúčové multilaterálne rozvojové banky, medzi nimi na poprednom mieste aj Európska investičná banka, Európska banka pre obnovu a rozvoj a skupina Svetovej banky, a VYZÝVA na ich urýchlené vykonávanie. ZDÔRAZŇUJE dôležitú úlohu, ktorú musia plniť multilaterálne rozvojové banky pri dosahovaní globálnych cieľov pre oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti do roku 2030 s cieľom prispieť k spravodlivému a vyváženému odklonu od fosílnych palív a umožniť zvýšenie podielu investícií v rozvojových krajinách a rozvíjajúcich sa ekonomikách.
44. VÍTA skutočnosť, že v globálnom hodnotení sa uznáva úloha vlád, centrálnych bánk, komerčných bánk, inštitucionálnych investorov a iných finančných aktérov s cieľom zlepšiť posudzovanie a riadenie finančných rizík súvisiacich s klímou, zabezpečiť alebo zlepšiť prístup k financovaniu klimatických opatrení vo všetkých geografických regiónoch a sektoroch, a ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné preskúmať inovatívne možnosti rozšírenia zdrojov zvýhodneného financovania opatrení v oblasti klímy, medzi ktoré patrí okrem iného aj stanovovanie cien uhlíka a poplatky za vykonávanie opatrení v oblasti klímy, a tým umožniť obmedzenie škodlivých stimulov. VÍTA úsilie, ktoré sa vynakladá v rámci globálnej expertnej revízie dlhu, prírody a klímy a iniciatívy Parížsky pakt pre ľudí a planétu.

45. ZDÔRAZŇUJE účinnosť stanovovania cien uhlíka pri znižovaní emisií, stimulovaní ekologických investícií a súbežnej transformácii energetického a priemyselného sektora, ako sa ukázalo v systéme EÚ na obchodovanie s emisiami. VYZÝVA partnerov, aby spolupracovali s EÚ na vypracovaní globálneho prístupu k stanovovaniu cien uhlíka, a PODPORUJE a NABÁDA všetky jurisdikcie, aby zaviedli alebo zlepšili vlastné domáce mechanizmy stanovovania cien uhlíka, pričom zdôrazňuje ich potenciál zvýšiť príjmy na podporu vykonávania vnútroštátne stanovených príspevkov okrem iného zosúladením nástrojov stanovovania cien uhlíka s Výzvou na opatrenia pre uhlíkové trhy zosúladené s Parížskou dohodou a zapojením sa do medzinárodných iniciatív, ako je koalícia ministrov financií pre opatrenia v oblasti klímy, Bridgetovská iniciatíva a Nairobská klimatická deklarácia. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné zintenzívniť globálne stanovovanie cien uhlíka.

#### NEZMLUVNÉ ZAJINTERESOVANÉ STRANY A INÉ MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE A POSTUPY

46. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité a potrebné, aby sa do činnosti zapojili aj nezmluvné zainteresované strany, najmä občianska spoločnosť, podniky, finančné inštitúcie, mestá a orgány na nižšej než celoštátnej úrovni, pôvodné obyvateľstvo, miestne komunity, mládežnícke a výskumné inštitúcie, a to aj v rámci procesu UNFCCC, a NABÁDA na pokračujúce zapojenie do účinného vykonávania Parížskej dohody a vykonávania výstupov globálneho hodnotenia, okrem iného aj prostredníctvom globálneho akčného programu v oblasti klímy. ZDÔRAZŇUJE najmä kľúčovú úlohu súkromného sektora a súkromného financovania. VÍTA a PODPORUJE intenzívnu účasť dvoch zástupcov na vysokej úrovni na podpore opatrení v oblasti klímy. VÍTA tiež silnú angažovanosť podnikateľských subjektov usadených v Únii s cieľom poskytnúť riešenia na urýchlenie opatrení v oblasti klímy na celom svete. UZNÁVA dôrazné výzvy občianskej spoločnosti, najmä detí a mladých ľudí, na ambicióznejšie opatrenia v oblasti klímy, berúc do úvahy medzigeneračnú rovnosť, a potrebu zaviesť sociálne prospešnú ekologickú transformáciu, pri ktorej sa zohľadňujú potreby obyvateľov; v tejto súvislosti UZNÁVA, že pri plánovaní a vykonávaní opatrení v oblasti klímy je dôležitá inkluzívna účasť verejnosti, jej prístup k informáciám a prostredie, ktoré umožňuje aktívnu angažovanosť a prístup k informáciám. ZDÔRAZŇUJE význam vzdelávania, odbornej prípravy, účasti verejnosti a medzinárodnej spolupráce v oblasti zmeny klímy v súlade s opatreniami na posilnenie akcieschopnosti v oblasti klímy.

47. V súlade s globálnym hodnotením VYZÝVA na hľadanie riešení prechodu na udržateľný životný štýl a udržateľné spotrebné a výrobné modely, a to aj prostredníctvom prístupov obehového hospodárstva, a UZNÁVA rastúci dopyt po fosílnych palivách a energiách na výrobu plastov a vzájomné prepojenia medzi zmenou klímy a škodlivými účinkami znečistenia plastmi na odolnosť proti zmene klímy, ľudské zdravie a ekosystémy. VYZÝVA na zastavenie znečisťovania životného prostredia plastmi a VÍTA prácu medzivládneho rokovacieho výboru (INC) na vytvorení medzinárodného právne záväzného nástroja na ukončenie znečisťovania plastmi.
48. UZNÁVA vedúce postavenie a zodpovednosť miestnych aktérov vrátane miestnych a regionálnych samospráv pri urýchlňovaní a rozširovaní sociálne spravodlivých opatrení v oblasti klímy. VYZÝVA na riešenia, ktoré zohľadňujú dôležitosť prechodu na udržateľný životný štýl a udržateľné spotrebné a výrobné modely, a PODPORUJE účinné zapojenie občanov do smerovania k takémuto životnému štýlu, a to aj prostredníctvom prístupov obehového hospodárstva, a ZDÔRAŽŇUJE potrebu posilnenej spolupráce s miestnymi a regionálnymi samosprávami a komunitami pri príprave a vykonávaní vnútroštátne stanovených príspevkov, národných adaptačných plánov a stratégií a dlhodobých stratégií.
49. PRIPOMÍNA, že emisie z medzinárodnej leteckej a námornej dopravy sa musia účinne riešiť a v konečnom dôsledku je potrebné ich znížiť na nulovú čistú bilanciu. VÍTA pokrok, ktorý dosiahla Medzinárodná námorná organizácia (IMO) vo svojej revidovanej stratégii pre skleníkové plyny, do ktorej zakomponovala zvýšenú spoločnú ambíciu dosiahnuť nulovú čistú bilanciu emisií skleníkových plynov z medzinárodnej lodnej prepravy do roku 2050 alebo približne do roku 2050 s orientačnými kontrolnými bodmi na roky 2030 a 2040. Táto stratégia pre skleníkové plyny zahŕňa aj novú úroveň ambícií v oblasti zavádzania alternatívnych technológií, palív či zdrojov energie s nulovými alebo takmer nulovými emisiami skleníkových plynov do roku 2030. NABÁDA IMO, aby naďalej vyvíjala a do roku 2025 prijala strednodobé opatrenia, ktorými sa zabezpečí splnenie všetkých cieľov stratégie a ktoré budú obsahovať normu upravujúcu postupné znižovanie intenzity emisií skleníkových plynov z lodných palív, a mechanizmus stanovovania cien emisií skleníkových plynov v námornej doprave. VYZÝVA členské štáty Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ICAO), aby sa do zhromaždenia ICAO v roku 2025 dohodli na posilnení úrovne ambícií systému CORSIA v súlade s dosiahnutím jeho dlhodobého ambiciózneho cieľa smerom k splneniu cieľov Parížskej dohody.

50. OPÄTOVNE ZDÔRAZŇUJE, že pre dosiahnutie teplotného cieľa 1,5 °C má zásadný význam zachovanie, ochrana a obnova prírody a morských, sladkovodných, pobrežných a suchozemských ekosystémov, a to aj prostredníctvom zvýšeného úsilia o zastavenie a zvrátenie odlesňovania a degradácie lesov do roku 2030 a prostredníctvom zachovania a obnovy oceánov a pobrežných a sladkovodných ekosystémov, ako aj zachovanie horských ekosystémov a rovnako aj klimaticky citlivých regiónov, ako sa uznáva aj v globálnom hodnotení, PRIPOMÍNA svoju podporu ďalšiemu posilneniu opatrení v oblasti klímy v oceánoch a VÍTA dialóg o oceánoch a zmene klímy, ktorý sa uskutočnil v rámci UNFCCC.
51. ZDÔRAZŇUJE, že je potrebné riešiť príčinné súvislosti medzi vodou a klímou. V tejto súvislosti PRIPOMÍNA závery Rady o úlohe vody vo vonkajšej činnosti EÚ<sup>2</sup> a závery Európskej rady, v ktorých sa uznáva, že je potrebné, aby sa posilnili opatrenia EÚ a globálne opatrenia v oblasti vody, a zdôrazňuje význam strategického prístupu EÚ k zabezpečeniu dostupnosti vody<sup>3</sup>. UZNÁVA ústrednú úlohu vodných ekosystémov, najmä mokradí a pobrežných ekosystémov, pri zmierňovaní zmeny klímy a adaptácii na ňu a potrebu ochrany, obnovy a udržateľného hospodárenia s vodami a v tejto súvislosti kladie dôraz na riešenia blízke prírode, ako aj na ekosystémové prístupy s cieľom minimalizovať negatívne účinky zmeny klímy a zvýšiť adaptačné kapacity. VÍTA výsledky Konferencie OSN o vode 2023, jej Akčný program pre vodu a vykonávanie Dohovoru o vode, ako aj vykonávanie celosystémovej stratégie OSN pre vodu a sanitáciu okrem iného začlenením vodných a sladkovodných ekosystémov do príslušných procesov OSN. UZNÁVA ústrednú úlohu priestorového plánovania pri adaptácii na zmenu klímy, napr. zohľadňovanie rizika nedostatku vody a rizika záplav, ktoré sú spôsobené zmenou klímy, pri plánovaní činností.
52. BERIE NA VEDOMIE bezprecedentný nárast frekvencie a rozsahu extrémnych klimatických javov, zmien poveternostných podmienok a prírodných katastrof, ktoré poškodzujú hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo, ako aj silu kultúry a dedičstva zvyšovať povedomie a aktivovať synergie na všetkých úrovniach spoločnosti s cieľom prijať klimatické opatrenia a VÍTA začlenenie ochrany kultúrneho dedičstva do rámca SAE pre globálnu odolnosť proti zmene klímy.

---

<sup>2</sup> 14108/21

<sup>3</sup> EUCO 4/23